

76. rocznica walk 30 Sudeckiego Pułku Piechoty o Kuźminę

22 października 2021 r. w Kuźminie odbyły się uroczystości z okazji 76. rocznicy walk 30 Sudeckiego Pułku Piechoty o Kuźminę z oddziałami UPA.

Podczas ataku na Birczę, inny duży oddział UPA w sile około 300–400 ludzi pod dowództwem „Hromenki” dokonał ataku na Kuźminę, oddaloną o 10 km na południowy zachód od Birczy, najpewniej aby powstrzymać ewentualną odsiecz dla Birczy. Pośród atakujących rozpoznano sotnie „Hromenki”, bojówkę SKW „Barona” oraz bojówkę SB „Pieti”. W Kuźminie stacjonował 30 pułk piechoty, a na skraju tej miejscowości w rejonie poczty rozlokował się jeden pluton 28. pp z 9. Dywizji Piechoty, dowodzony przez ppor. Karola Romanowskiego, wysłany wcześniej do tej miejscowości po odbiór kontyngentu. Większość upowców dla zmylenia na lewym rękawie miała opaski MO.

Główny atak skierowany był w rejon rozmieszczenia sztabu pułku i na tym kierunku udało się sporej grupie wdrzeć do środka wioski.

„(...) wbiegamy pod chaty wsi Kuźmina, komendant „Hromenko” [Mychajło Duda] między nami. On daje rozkaz – palić chaty! W jednej chwili kilkadziesiąt domów staje w ogniu, w każdym pełno Polaków. Ale są tam tam również nasi zdrajcy. Striłci zarzucają chaty granatami i strzelają przez okna do środka. Polacy krzyczą – „bracie daruj życie” – „Hospodi pomiluj” rozlegają się też głosy [...]. W następstwie straty wroga – 90 zabitych i około 100 rannych”. [Artur Bata „W cieniu tryzuba”; opis napadu na Kuźminę jednego z członków sotni].

Polskie straty w Kuźminie były dotkliwsze niż w Birczy. Spalono większą część wsi, ocalały zabudowania w rejonie poczty.

Zginęło 10 żołnierzy: 1 oficer – dowódca 3 kompanii moździerzy, ppor. Jan Pietroś, 4 podoficerów i 5 szeregowców. 23 żołnierzy zostało rannych: 3 oficerów – dowódca batalionu kpt. Piotr Skakun, dowódca kompanii ppor. Jan Wróblewski i adiutant dowódcy pułku por. Michał Jaskulski oraz 9 podoficerów. Stracono: 14 koni, 3 wozy, radiostację i 10 km kabla telefonicznego. Straty UPA

wyniosły 4 zabitych w tym „Baron” oraz 9 rannych w tym „Hromenko”.
W rocznicowych uroczystościach wzięli udział przedstawiciele Powiatu Przemyskiego;
Przewodniczący Rady Powiatu Przemyskiego Wojciech Bobowski , Radny Powiatu Przemyskiego
Arkadiusz Mazur oraz Sekretarz Powiatu Przemyskiego Jerzy Góralewicz. Foto UG Bircza.

Oprac.: M. Dachnowicz